

ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆԱԿԱՆ

ՏԵՍԱԿԱՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

9. ՄԵՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ՏՐԱՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՅՍ ՄԱՍԻՆ. — Այս վարդապետութեան սովորաբար կը պարտադրուի որ անհատական Եկեղեցւոյն եւ, որ այս պատճառաւ միայն չէ մտած այսպիսի նախք մանրամասնութեանց մէջ, որովհետեւ երբեք ալ առիթ չէ ունեցած յազելու այսպիսի խնդիրներ, բաւական համարելով հաստատուն կենալ անվկայելի կէտերու վրայ, որպիսիներ են մարդուն անկումը, մարդուն ազատութիւնը, Քրիստոսի փրկագործութիւնը և աստուածային նպատակներու կարևորութիւնը՝ իբր դարձան մարդկային ակարբութեան և արդարեւ Ս. Գրոց յայտնի խօսքերը աներկբայապէս պէս կը հաստատան այդ ընդհանրապէս, և նպարտենքուն վիճակը: Բայց չչեղելու համար խնդրոյ կարգէն, համառատակի յառաջ ընթացք վկայութիւնները՝ իւրաքանչիւր գլուխին համեմատ, սկսելով ներքաթմական շնորհէն:

10. ՍՈՒՐԲ ԳԻՐԲԷՆ ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՆԵՐՔԻՆ ՇՆՈՐՀԱՅ ՄԱՍԻՆ. — Ներքեի շնորհքը, որ լուսաւորէ չէ մտաց և ուղղի կամաց, և զոր սովոր ենք կոչել Շնորհք Հոգւոյն Սրբոյ, կարևոր է փրկական ըստ գործերուն, այսինքն մարդը փրկութեամբ առաջնորդող բոլոր գործերուն համար: Այս է զոր Պօղոս կ'ըսէ, շնորհքը ոչ եթէ անձոր բաւական եմք խորհել ինչ իբրև ի մէնջ, այլ բաւականութիւնն մեր յԱստուծոյ է» (Ք. Կորնթ. Գ. 5), «և Լատին թարգմանութիւնը աւելի խիստ երանց մ'ունի. «Այսինքն ինչ ի մէնջ իբրև ի մէնջ» Նոյնը ըսած էր նաև Քրիստոս կանխաւ. «Որպէս ունի ոչ կարէ պոռոզ ընթել յանձնէ իւրմէ, եթէ չիցէ հաստատուել յորթն, նոյնպէս և դուք՝ եթէ ոչ յիս հաստատուել իցէք: Ես եմ որթի և դուք՝ ունի, որ հաստատուել է յիս և ես ի նա՛ նա ընթիցէ պառկ յորթ, զի առանց իմ սէնչ կարէք առնել» (Յովհ. ԺԺ. 4, 5):

11. ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՎԱՍՆ ԵՍԿԸՋԱ ՆԱՌՈՐՈՒԹԻՒՆ ԶԱՒԱՅՈՑ. — Փրկութեամբ այն գործին մէջ որոնց համար շնորհաց պէտք ունինք, յաճոյս կը լսուի նաև շնորհունորութիւն հաստատոյ ըստարածութիւնը, և այս իմաստով կը մեկնուին Քրիստոսի սա խօսքերը. «Ոչ ոք կարէ գալ առ իս, եթէ ոչ Հայրն՝ որ զիս առաքեաց՝ ձգեցէ զնա» (Յովհ. Զ. 44), Նոյնին կ'անկարգէ նաև Պօղոս. «Որք է որ քննիցէ զքեզ, զի՞նչ ունիս զոր ոչ իցէ (քո) առեալ, և եթէ առերձ զի՞ պարծիս իբրև զհառեալ» (Ա. Կորնթ. Գ. 7):

12. Գալով բնական էջմարտութեանց ծանօթութեան, և բնական պատուիրաններու պահպանութեան, և բնական փրկանքի յաղթութեան, պէտք է զգոյճ ըլլալ ծայրայեղ կեցողութեան, ո՛չ պնդելով թէ բաւոր և իւրաքանչիւրը կրնայ մարդ իւրովի լրացնել անթերի կեցողով, և ոչ ալ կարծելով թէ առնցմէ և ոչ մէկը կրնայ մարդը լրացնել իր բնական զօրութիւններովը, որոնք Աստուծոյ է իրեն առատաձեռնուած բնական շնորհներն են: Առաջինին համար կը զօրէ Պօղոսի հարեցումը. «Այս մի առաքելուք եմ ես, ո՞րպէս կը զգոյճ զիս իմարմնոյ աստի մահու», և ինքնին կը յարէ պատասխանը. «Այլ շնորհք Աստուծոյ ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի Տեսուն մերոյ» (Հռոմ. Է. 24-25): Իսկ վերջինին համար կը զօրէ Պօղոս. «Անկերտութեամբ նորա (Աստուծոյ) ի պղծութեանն աշխարհի՝ արարածովքս իմացեալ սեռանին, Աստուծոյ է մշտնջենաւորութիւն և զօրութիւն և աստուածութիւն նորա, զի ոչ զամենիցն ամենեւին սուր պատասխանելու (Հռոմ. Ա. 20), և դարձեալ՝ «Էլ եթէ ոչ ոք զօրէնն ոչ ունին, ընդթեամբ զօրինացն գործիցեն» (Հռոմ. Բ. 14): Այս վկայութիւնները բարական են ծառայելու իբրև սկիզբ միայն, և առաջին շնորհաց կարևորութեան մասին ամէն մտնորմապետութեանէ առաջ պատշաճ է խօսիլ բարութեան ամէն մէկ գործի՝ իւրաքանչիւր մարդու բարոյական և եղբայրական կեանքի հանդամանքներէն և ես ունեցած յարաբերութեան մասին:

13. ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՍՈՒՐԲ ԳԻՐՔԷՆ
 ՀՐԱՆՈՒԿԱՆ ԵՆՈՐՀԱԻ ՄԻՍԻՆ. — Ծնորհաց
 գործը ինչը ի յարարեթուժեան է մտա
 դասն ազատութեան նեղ, ինչպէս և իր
 արդիւնաւարութեանը հետ, զար, իբրև
 աստուածային գործ, չի կրնար շուեննալի
 իսկ հիվ հարկ ըլլար ըսել թէ բոլոր աս
 աստուածային շնորհները կը հասնին իրենց
 կէտադրուած վախճանին, այն ասնն հարկ
 պիտի ըլլար սարանալ ազատութիւնը, ու
 քովհետև այդ պարագային, այս վերջի
 նը, այսինքն ազատութիւնը, պէտք էր
 անդի մտք Ծնորհաց: Իսկ հիվ հարկ ըլ
 լար ըսել թէ ազատութիւնը ինքը ամե
 նարուական է արդէն, այն ասնն պէտք
 պիտի ըլլար Ծնորհաց տարանալ: Անհրա
 ճեպ է ընդունիլ թէ կայ Աստուածէ
 արևած բոյց իր արդիւնքին մէջ խա
 փանուած շնորհ մը, զոր գպրոցականները
 ճիտապահն Ծնորհ կը կոչեն, վասնզի կը
 նկատուի իբր այնպիսի շնորհ մը, որ
 սևիկ այնչպի մը զորութիւն որքան պէտք
 է մարդէն գործածուելու համար, բայց
 ոչ այնչպի որչպի պէտք է անվրէպ կեր
 պով արդիւնաւար ըլլալու համար: Բուս
 կան Ծնորհաց ճշմարտութեան մասին կը
 զօրէ Եսայիի խօսքը. «ԶԻ՞նչ ինչ ասնել
 էր այդչա իմում և ես ոչ արարի նմոյ
 (Բ. 4): Աւրեմ քաւական շնորհ արուած
 էր, ապա թէ ոչ թերին լեցնելու հարկ
 չէր մնար իսկ Ստեփանոս կ'ըսէր հրեա
 ներուն ճիտք անուպաղ շաղախ Սրբոյ
 հակառակ կոչք, որպէս հարքն ձեր և
 զուք» (Գործք, է. 51): Անշուշտ հրեա
 ները պիտի չկրնային շնորհին չկպտաս
 անել, հիվ անիկա բացարձակ արդիւնաւ
 արութիւն ունենար իսկ գործունեայ շնոր
 հին արդիւնաւարութիւնը ակներև է ար
 դիւնքէն նայնիսկ և իրաց բնական կար
 գէն և Քրիստոսի խօսքէն. «Ամենայն որ
 լսէ ի շօրէ և ղուսով» գայ առ իս» (Յովհ.
 2. 45): Այ այդ խօսքին մէջ Աստուածէ
 նդած սասումը յայտնի է թէ կը նշանակէ
 Աստուածէ եղած պարզ և մը կամ շնորհ մը

բացարտութեան գնանգան կերպեր ունին
 բուսական կը նկատենք հայ, վէճին մասին
 գոնէ զազարար մը առած ըլլալու նոր
 մար, այն հիմնական կարծիքներ, որնեց
 մով զբողոցան վերջին դարերուն և դե
 կը պարագային Լատին Եկեղեցւոյ վարդա
 պետները: Ամենէն խիստն է Քովմարյան
 ներուն աստութիւնը, որ հիմնուած է Ս.
 Քովմա Ագուհնացիի վարդապետութեան
 վրայ: Աստուգ քրիստոսը կը ճանչցուի
 Գոմիինիկոս Բանեսիոս (+ 1604), Սպանա
 ցի, Գոմիինիկոս կարգէ: Այդ աստութիւնը
 կը կայանայ Բնական Նախարարման (prede
 termination physique) մէջ, որ է, կ'ըսեն,
 Աստուծոյ կատարած մէկ գործողութիւնը,
 որով մարդային կամքը, դեռ իր ար
 շումը չտուած, անյարկիչ զօրութեամբ
 մը գէպի գործը կը շարժի, որովհետև
 եթէ կամքը իր ցանկութիւնը չզատաշ
 ճեցնէ կամ չյարմարցնէ գործելու համար
 իր մէջ գոյացած նախարարմանին հետ,
 այդ նախարարմամբ չի կրնար բրքը իր
 ետևէն բերել գործելու նախնից հար
 կուարութիւն: Բայց ի գէպ է ըսել թէ
 Քովմարյան այս նարութիւնը չառ զըծ
 ուարին կը դարձնէ ազատութեան դիրքը:
 Աստուծէ վերջ կու գան Օգոստինոսեան
 հիմնուած Օգոստինոս Հիպոթիոցիի վար
 քապետութեան վրայ, որնք կ'ըսեն թէ
 երկու (թուը ունիւնիլ) կան մարդուն
 մէջ, մին՝ երկնային, Ծնորհաց ծնունդ:
 միւր՝ երկրային, ազատութեան ծնունդ:
 Երկուքէն զօրուարդոյնը իրեն հետ կը
 ասնի կամքը միշտ և իրապէս, բայց ընդ
 միշտ և անհրաժեշտօրէն: Իսկ զօրուար
 դոյնին մէջ կը տեսնեն՝ բարոյական և
 յարարեթական և ոչ թէ բնական և բա
 ցարձակ արդիւնք: Բայց՝ այս կարծիքն
 ալ զերծ չէ դժուարիմաց նրարութեան:
 Մալինանք, այսպէս՝ կոչուած անունովը
 Լուգովիկոս Մոչինոս Սոյանիոցիին, Յի
 սուսանց կարգէ (+ 1607), կը կարծեն
 թէ Ծնորհաց գործունէութիւնը, այսինքն
 անոր հոմոմոյնութիւնը մարդուն հաս
 նութեան հետ, կախուած է թէ՛ Ծնորհաց
 զօրութեանէ և թէ՛ Աստուծոյ միջնակայնի
 քիտութեանէն: Ու ըստ այսմ, Աստուած
 միջնակայնի կամ՝ Քէպիան վարդապետ
 թեամբ տեսնելով թէ ի՞նչ պիտի կատար

14. ՋԱՆԱԶԱՆ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ ԵՆՈՐՀԱՅ ԵՒ
 ԱԶՏՈՒԹԻԱՆ ԼԱՄԱՍԵՆՈՒԹԻԱՆ ԵՆՈՐՀ.
 ու Բայց ազատութիւնը Ծնորհաց հետ հաս
 ածային ցնիլու անպարտ Գպրոցականները

ուի մարդուն մէջ, իր տեսածին համեմատ ալ կը գործէ ե Շնորհք կու տայ: Ու այս կերպով արուած Շնորհքը արդիւնաւորուելով՝ կ'ըլլայ գործունէակ Շնորհք, կամ չ'արդիւնաւորուիր ե կը մնայ քառակիան Շնորհք, որով Աստուծոյ գործ ալ կը համարուի մարդուն ազատութեան նեւ ե ոչ Շնորհաց առչուութիւն լոկ: Յարմարականները, որոնք վերջին գարեբու լատին վարդապետներ են, կը ջանան այս կարծիքները միաբանել իրարու նեւ, ըսելով թէ Շնորհաց և ազատութեան համեմատյնութիւնը մասաքր ներքին և մասաքր արտաքին: Ներքին է՝ արուած շնորհքին մարդուն բնական վիճակին, ձիքերուն և արամագրութեանց նեւ համեմատութեան տեսակէտէն, իսկ արտաքին է երբ նկատի առնուի Աստուծոյ նախատեսութեան յառաջ գալու պարագան: Պէտք չէ անդիտանալ նաև թէ, ինչպէս քրիստոնէնութեան բոլոր վարդապետութիւնները, նոյնպէս և այս կէտին մէջ, ծայրերուն ստուգութիւնը յարաբերութեանց և համաձայնութեանց ստուգութեանն չէ որ կախեալ է, և ո՛չ շնորհաց ու ո՛չ ազատութեան ստուգութեանն բան մը կը պահի եթէ անոնց համաձայնութիւնը նկատուի անլուծելի խորհուրդ մը: Սակայն պէտք է ժողի և բոլոր օւղտիսուն միաբերուն համար աւելի հոճելի լինի այն կարծիքը որ ազատութեան կողմը կը հուկի, և այդ կերպով զմեզ կ'ազատէ նախասահմանականներուն և իրենց համախոհներուն անգութ և անուղղակ կարծիքէն, որ զԱստուած անարդար և անիմաստ կը դարձընեն, ներկայացնելով զԱյն իբրև գատաւոր մը, որ գործին մէջ կը գտաապարտէ գործողին դործը:

15. ԱՍՏՈՒԱԿ Ե ԻՆՔՆԻՆ ՇՆՈՐՀԱՅ ՏՈՒՊԸ. — Շնորհաց բաշխումը անոր Աստուծո՞՞ք առչուութիւնն է, որուն մէջ նկատի կ'առնուին առչութեան եղանակը և ընդունողներուն հանգամանքը: Սղանակին տեսակէտով, առաջին և կարևորագոյն կէտը զոր հարկ է դիտնալ, այն է թէ Շնորհքը ձրի պարգև մըն է: Անոր համար է որ Պողոս կ'ըսէ յայնպէս. «Եթէ Շնորհք»՝ ոչ ևս ի գործոց, ապա թէ ոչ՝

շնորհքն ոչ ևս շնորհք լինին» (Հռոմ. ԺԱ. 6): Որովհետև, ըստ առաքեալին, գութն ալ շնորհքը անողակի Աստուծո՞՞ք են, և ոչ ըստ այնմ ինչ է որ կամիցին, և ոչ ըստ այնմ որ ընթանայոյն, այլ ըստ Աստուծոյ՝ որ ողորմիչ (Հռոմ. Թ. 16): Ամբողջ Աստուածաչառնը կը վկայէ այս մասին:

16. ՈՐՈՆՔ ԵՒ ՈՐՊԻՍԻՆՆԵՐՆ ԱԼ ԿՐԵՒՈՒՆԻՆ ՇՆՈՐՀ. — Անցնելով խօսելի շնորհքը ընդունողներուն հանգամանքներուն մասին, ի դէպ կը նկատուի աստիճաններու բաժնել զանոնք, ցուցնելով մի առ մի թէ անոնցմէ ամէնքն ալ անպատճառ ունին բաւական շնորհ: Ընդ նախ խօսելով արդարներուն մասին, հարկ է որ յուշի ունենանք ստուգելական խօսքը, որ կ'ըսէ. «Հաւատարիմ է Աստուած որ ոչ արկցէ զձեզ ի փորձութիւն րաւուելի քան զկար ձեր» (Ա. Կորնթ. Ժ. 13): Ուսկից կը հետեցնեն Եկեղեցւոյ վարդապետները Բուական Շնորհէն զուրկ չեն մնար բնականոնք, որ գունացուցիչ վիճակի մէջ կը գտնուին, այսինքն հոգևորապէս չեն վտանգուած: Իսկ մեղաւորներուն, ինչպէս և չարիքներու մէջ զտաճած մարդոց համար, ունինք մարդարէէն յանուն Աստուծոյ ըստած խօսքը. «Կենդանի եմ ես, ոսէ Ադոնոյի Տէր, ոչ կամիմ զման մարտընիս, որպէս զգտանալ մարտընիս ի չար ճանապարհէն և զկեալ» (Եղեկ. ԼԳ. 11), ու եթէ կը կամի դարձը, ուրեմն և կ'ընձեռէ շնորհաց միջոցներ: Ստեփանոս կ'ողաղակէր. «Ստապարանոցք և անթլիատք որտիւք և ականջօք, դուք հանապաղ Հոգւոյն Սրբոյ հակառակ կայք» (Գործք. Է. 51): Որ է ըսել թէ Հոգւոյն շնորհքը միշտ նոյն խտապարանոց մեղաւորներուն ալ կը հասնէր: Պատրոս կ'ըսէր «Այլ երկայնամիտ լինի [Տէր] առ ձեզ, քանզի ոչ կամի եթէ ոք կորիցէ, այլ զամենեցուն հասանել յապաշխարաւթիւն» (Բ. Պետ. Գ. 9): Ու եթէ իսկապէս կը կամի, ապա ուրեմն նպատակ ևս կը շնորհէ: Պողոս ևս կը գրէ. «Եթէ զմեծութեամբ քողորուցանան նորս և զմեր յանձնութեամբ արհամարհիցիս, ... ըստ խտաւթեան քում, և ըստ անգիղջ արտի

գանձան անձինք քուժ բարկութիւնս (Հոռոմ. Բ. 5)։ Այսպէս ահա շնորհը կը հասնի մեղաւորներու եւս, թէև անոնք չեն հետևիր արքային ։

17. ԵՆՈՐԸՂԵՎԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ԵՐԶԱՆԱԿԸ ԵՍՏ ԱՆՆԱԿԻ ԸՆԴԻՄՈՐՁԱԿ Է. — Ի լրտեսներ գործական շնորհաց մասին ըսուած խօսքերուն, բաւական ըլլայ յիշել թէ ինչ որ ըսինք մեղաւորաց համար ընդհանրապէս, հարկ է որ ըստանդակապէս տարածենք դատաւարականութիւնը, անհաւատաներուն, մասկանց ե վայրենիներուն վրայ եւս, վասնզի Ս. Գրոց խօսքերը ընդհանուր ե բացարձակ են ե ոչ ոք դուրս կը թողուն երբ կ'ըսեն թէ Աստուած զգամենայն մարդիկ կամ զի կեցցեն (Ա. Տիմ. Բ. 4)։ Այս է արդէն ճշմարիտ նախադասմանութիւնը իր վերացական առումին մէջ, այսինքն թէ Աստուած չի կամիր ոչ մէկ մարդու կորուստը, այլ միայն կանխաւ կը տեսնէ զանոնք որ պիտի չհասնին փրկութեան, և այդ տեսութեան մէջ կը հաստատէ այդ տեսածները, և այդ գիտնութեան զօրութեամբ որ միջակային կը կոչուի, կը հաստատէ թէ որոնք են որ պիտի փրկուին ե որոնք՝ որ պիտի կորսուին ե ի յաւիտեանից որ տեսածն ու հաստատածն է միայն որ պիտի կտատարուի իր ժամանակին։ Յայց իր բացարձակ ե մարդոց գարծեքէն ե ազատութենէն կամքովը չէ որ կը կատարուի։

18. ԲՈՂՈՒՔԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ԹԻՒՐ ԿԱՐՄԻՔԸ ԱՐԴԱՐԱԸՄԱՆ ՄԱՍԻՆ. — Բիշ մըն ալ խօսինք Սրբարար Ենորհաց մասին, զոր կրնայինք կոչել նաև արդարացուցիչ շնորհ, իբր պատեալ ե սիկզբ, որով մարդուն մէջ կը լրանայ արդարութիւնը, այսինքն է որով մարդ կ'արդարանայ Աստուծոյ առջև։ Արդարացման այս խընդրոյն մասին նորադասնները կը քարոզեն թէ արդարացումը արտաքին բան մըն է մարդուն մէջ, որով մարդուն յանցանքներու պատիժը կը ներուի, ինչպէս կրնայ ըլլալ մարդկային ատեաններու մէջ։ Երբ մէկը քաւէ իր պատիժը, կամ երբ մէկու մը ներուի իր յանցանքին պատիժը, որով արդարացած կը համարուի, առանց հոգիին ներքին վիճակը նկատի առնուելու։ Ըստ

այսմ, կ'ըսեն, մարդուն մէջ կը մնայ անգամ մը գործուած մեղքին շարժութիւնը, բայց այլևս դատաւարութեան չի համարուի Գրիտոստի որդարութեան համար։ Իսկ արդարութեան Գրիտոստէ մարդոց մէջ փոխուիլը կը կատարուի կ'ըսեն, հաւատքով, և ասոր համար նոյնիսկ կը կարծեն թէ արդարութիւնը միևնոյնն է ըստ բնականացնութեան մէջ, գործերուն համեմատ ոչ աւելցած ե ոչ պակաս, աւ կախեալ չէ բնաւ գործերէն՝ այլ հաստատու է ի Գրիտոստ։ Բայց կարելի չէ զայդ ընդունիլ իբրև ճշմարիտ արդարացում, աւ այդ արդարացումը կատարող սրբարար շնորհքին արտաքին զօրութիւն մը միայն կրնանք տալ։

19. ՍՈՒՐԱ ԳԻՐԻՔԻ ՎԿԱՌԻԹԻՒՆՆԵՐ՝ ՍՐԱՐԱՐ ԵՆՈՐԸՂԵՆ ՆԵՐՔԻՆ ԸԼԼԱԼԸ ԶԱՍՏԱՆՈՂ. — Բայց ընդհակառակն, սրբարար շնորհքը ե անով գործուած արդարութիւնը ներքին են իրենց բնականաբար։ Ենորհաց արդիւնքն է մեղքը ջնջել, ե մեղաւորը իսկապէս արդար դարձնել, իր մէջ վերանորոգելով այն վիճակը, ուր կը զանուէր երբ մեղք չուներ։ Գետնաքարոզից Կրէից. «Ապաշտեցէք ե դարձարուէ ի ջնջել զմեզ ձեր» (Գործք, Գ. 19)։ Պօղոս այսպէս կը նկատէ արդարացումը. «Բրիտոստ սիրեաց զեկեղեցի ե զանձն իւր մասնեաց վասն նորս, զի զնա սրբեացէ սրբութեամբ աւազանին բանիւ, զի կացուացէ ինքն իւր յանդիման փառաւոր զեկեղեցի, զի մի՛ ունիցի ինչ արտա կամ այլ ինչ յայտնեաց, այլ զի իցէ սուրբ ե անորա» (Իփես. Ե. 25-27)։ Սուրբ Գրոց մէջ չատ են խօսքեր, որոնց մէջ մեղքէ արդարացումը կ'որինակուի լուացումով, ջնջումով, սրբութեամբ, սպառումով։ Բայց մենք հոս աւելի Ենորհաց արդարութեան մասին պէտք է խօսինք ե ոչ թէ օրինաց արդարութեան։ Նոյնը կրնանք հաստատել Պօղոսի խօսքէն որ կ'ըսէ. «Մէրն Աստուծոյ սփռեալ է ի սիրտս մեր, ի ձեռն Նոգաոյն Սրբոյ, որ տուաւ մեզ» (Հոռոմ. Ե. 5), քանզի չկարէն մը որ կարենայ սփռուիլ հոգիին մէջ՝ եթէ ոչ այն որ ներքին է անոր, ե ոչ թէ այն որ արտաքին է անոր, որ կը ծածկէ քան մը անփոփոխապահովալ ապրածածքով։

ՄԱՂԱԲԻԱ ԱՐԲԵՊՍ. ՕՐՄԱՆԵԱՆ (Եարուհակիմի՝ 28)